

Ein góð prædika

TAD er ikki ofta, at vit siggja prædikur prentaðar í heilum líki í blaðunum her heima. Eitt undantak í so máta var Sosialurin mikudagin. Bløðini hava annars sínar føstu átrúnaðarlugu teigar so sum Guds Orðið o.l. Sosialurin hevur havt slíkan fastan teig hvønn leygardag tað vit minnst. Hetta meta vit vera eitt gott tiltak, sum lesarin er fegin um. Men spurningurin er, um hetta er nóg mikið. Tað er ein sannroynd, at lítið finst av átrúnaðarligum tilfari í føroyskum fjølmiðlum. Hetta kann tykjast eitt sindur lægið, tí neyvan finst tað fólk á hesi klótu, sum er so trúgvandi ella sigur seg vera tað sum júst føroyingar. Tí skuldi ein trúð, at tað alla tíðina var eitt livandi orðaskifti í fjølmiðlunum um júst átrúnaðarlugar spurningar. Men so er ikki í dag.

TAD kunnu vera fleiri orsøkir til hetta. Kanska verða átrúnaðarlugar spurningar mettir sum sprengistoff, sum eingin torir at taka upp av ótta fyri misskiljingum, klandri og hatir — at ein óðrvisi meining als ikki skal verða told osfr. Mong halda trúna vera eitt persónligt mál, sum orðaskifti og kjak ikki eigur at standast um — nakað, sum vit eiga at hava í egnum barmi og nakað, sum skal vera hvørjum einstøkum heilagt og harvið nakað, sum ikki eigur at verða brúkt ella fyri tað misbrúkt í einum almennum kjaki.

Ein orsøkin til at átrúnaðarlugar spurningar verða so lítið umrøddir í fjølmiðlunum her heima er so helst eisini tann sannroynd, at prestar og aðrir prædikumenn okkara ynskja ikki ella tora ikki at leggja upp til dialog — til kjak um álvarsamar menniskjansligar spurningar, ið eisini hava tilknyti til trúna og kristindómin. Hetta ynskja ella tora teir ikki ofta av ótta fyri avleiðingunum.

TAD finnast tó undantøk, tvs. prestar og prædikumenn, sum loyva sær at útleggja tekstin á ein meira viðkomandi og aktuellan hátt og sum eisini tora at draga samfelagsviðurskipti upp í prædikuna — tvs. í størri mun seta kristindómin í samband við okkara gerandisdag — lata hann úr tí hami, sum tianverri í alt ov mongum førum yðkennir boðskapin og tey, sum bera fram boðskapin. Eitt av hesum undantøkum var prædikan hjá Bergi Jacobsen, fyrrverandi sóknarpresti í Sandoynni, í Skálavíkar kirkju seinasta sunnudag og sum varð prentað her í blaðnum seinasta mikudag.

PRÆDIKA hansara var góð og áhugaverd í mangar mátar. Hon snúði seg fyrst og fremst um hetta so týðningarmikla í lívinum, hetta at duga og vilja lurta eftir øðrum menniskjum. »Vit hitta hvønn dag bangin menniskju — menniskju, sum hava mist lívsdríðið, og sum onga vón ella kós hava her í lívinum men vit lurta ikki eftir teimum, vit geva okkum ikki stundir til teirra,

og tí fylla tey seg við tablettum og rúseitri av ymiskum slagum, prædikaði presturin. Her nemur hann eisini við ein týðningarmiklan kjarna í øllum mannalívinum. Er tað nakað, sum hevur elvt til stríð, bardaga, hatur og ósemy, so er tað tørvandi evni, áhugi og vilji okkara til at lurta eftir sjónarmiðunum og støðuni hjá øðrum menniskjum.

PRESTUR sigur víðari í prædiku síni, at vit vanliga siga, at høvuðsuppgávan hjá kirkjun og kristnum menniskjum er at boða hin heilaga boðskapin, tað er at prædika og bera vitnisburð. Men leggur hann afturat — fortreytin fyri at vit kunnu siga nakað av týðningi við menniskju, tað er at vit fyrst seta okkum niður og lurta eftir teimum og virða tey, sum heilar skapningar — og Bergur prestur heldur fram: — eg fari enn tá at siga, at júst í hesum døgum er størsta uppgávan hjá kirkjuni og kristnum menniskjum tann, at lurta.

KANN tað sigast meira rámandi og betri! Ein djørv og viðkomandi prædika, har prestur ikki er bangin fyri at seta spurnartekin við, hvussu kristin mong av teimum, sum kalla seg kristin, í veruleikanum eru tað. Hann sigur víðari í prædikuni, at tað finst eitt ótal av menniskjum, ið kalla seg kristin, men sum aldrin geva sær stundir til at lurta eftir Guði ella menniskjum — og tað eru hesi, sum beina fyri kristindóminum.

HETTA er kontant tala við nágreiniligi adressu. Hetta eru atfinningar, sum verða settar fram móti okkum øllum, men kanska serliga móti teimum, sum kalla seg rætttrúgvandi. Hetta er nakað, sum sjáldan verður tikið til umrøðu í prædikum her á landi, har prædikumenn fyrri tað mesta royna at vera varnir og ofta balla ein veruleika sum henda væl inn, fyri at sleppa undan at ganga nøkrum ov nær.

Við prædiku síni hevur fyrrverandi Sands-prestur í veruleikanum lagt upp til eitt átrúnaðarligt orðaskifti, sum vit leingi hava havt tørv á. Við at prenta prædiku hansara í blaðnum hava vit kastað bóltin víðari til almenningin at fáa hetta evnið debaterað, tí í veruleikanum dregur prestur fram tveir týðandi spurningar í prædiku síni, sum ikki bara eigur at fara aftur við borðinum: fyri tað fyrsta spurningin: duga vit at brúka kristindómin til nakað positivt mótvægis næstanum og harvið okkum sjálvum og harnæst spurningin: nær og hvussu ofta misbrúka vit sama kristindóm! Prædikumenn og prædikur eru sum alt annað í mannalívinum misjavnt. Vit eiga í hvussu er ikki at vera bangin fyri at draga fram tær góðu prædikurnar. Hendan prædikan hjá fyrrverandi Sands-presti er ein av teimum góðu, sum hevur gjølliga umhugsan uppiborna. Ikki fyri hennara, men fyri okkara egnu skyld. Hetta er alt ov álvarsamir og átrokandi spurningar til, at vit ikki skulu geva teimum gætur.

sosigatey

Dimmalætting
14. SEPTEMBER

DAGBLAÐ
14. SEPTEMBER

KRUSUN
14. SEPTEMBER

14. SEPTEMBER

FRÍU FØROYAR
14. SEPTEMBER

NORÐURSTØ
14. SEPTEMBER

Fríu Føroyar og sjálvstýri

Undir viðmerkingum í Fríu Føroyum í gjár fegnast á.d. um gongdina í Sovjetsamveldinum, sum hevur havt við sær, at baltisku londini hava fingið sjálvstýri. Men hann heldur lítið um føroyingar, sum ikki enn eru raknaðir við, tá talan er um at fáa sjálvstýri í egnum landi. Hann skrivur:

»Broyingarnar eystanfyri hava hetta seinasta árið verið bæði bráðar og ógvislugar.

Ein drúmegi í hesari tilgongd eitur tjóðskaparæddvit og -kensla.

Meðan »mentadi« vestanveldi sum Bretland og Frankríki valdu at kvørka alla smátjóðatjóðskaparkenslu innan

rikismark, gekk leiðsla Sovjetsamveldisins ovugta vegin: Har áttu smátjóðir góð líkindi at menna mentan og mál, ja, øll sereyðkenni yvirhøvar.

Og hetta kemur til sjóndar, nú samveldiseindin syndrast.

Tað er lítið at ivast í, at ein risastórur meirluti av føroyingum fegnast um, at eitt nú eystursjóvarlýðveldini nú lýsa seg sjálvstøðug.

Men hvussu kanst tú fegnast um sjálvstýri í øðrum londum, samstundis sum tú letur tær lynda, at egna land títt enn í 1991 er ófræls tjóð?

Tað er ein andsøgn, ið ber yvir móti høgki.

Vónandi fær tað onkran at vakna, at danska oyggin, Bornholm, nú av fullum álvara er farin at

tala um sjálvvræði og fullveldi.

Fáa bornholmbúgvav loysing, so máttu føroyingar farið at kvaklast við.

Áhugaverd er samanberingin millum vesturheimin og Sovjetsamveldið, hvussu hesi á hvør sin hátt hava borið seg at móti smátjóðum. At tann totalitera kommunistiska samfelasskipanin hevur fingið mønustingin, eiga vit øll at fegnast um. Og somuleiðis at tey baltisku londini hava fingið sjálvstýri, men hvussu tá við okkum sjálvum, spyr greinskrivarin! Her á landi ræður fólkareði, og tað er fólk, sum her býr, ið skal avgera í hvussu stóran mun land okkara skal vera sjálvstøðugt ella ikki. Tað var tann tíð, tá

sambandið hevði ovurstóra undirtøku, men tianbetur er henda undirtøka minkað. Fleiri og fleiri siggja fram ímóti, at vit stíg fyrri stig gerast meira sjálvbjargin. Hetta er politikkur javnaðarflokksins og nú flokkurin hevur sett út í kortið av nýggjum um við eini sjálvstýrisslóg, er at vóna, at vit kunnu taka størri ábyrgd á okkum og harvið eisini gerast meira sjálvbjargin. Hetta kann fyrri mong tykjast rættluga ómøguligt í ringum tíðum sum nú. Hvussu og ikki, so eiga vit at hava eina stevnu og halda okkum til málið, nevniliga so við og við at gerast alt meira sjálvbjargin í egnum landi.

Minnist til haldaragjaldið

Nú nærkast aftur einum nýggjum ársfjórðingi — við øðrum orðum einum týðningarmiklum vegamóti hjá bløðunum. Vit hava hesa seinastu tíðina sæð, hvussu tungt tað er at reka bløð í Føroyum. Tann vónaliga støðan í landinum ávirkar eisini bløðini, sum fáa alt minni av lýsingum, sum annars er eitt týðandi inntøkugrundarlag. Nú henda inntøkan er so nógv minkað, mugu teir, sum bløðini reka, líta á aðrar inntøkur, og her eru haldararnir stuðulin umframt leysasølan. Posthúsið hevur í hesum døgum sent út uppkvav frá m.a. Sosialinum. Hetta er ikki eitt stórt uppkvav, tá hugsað verður um, hvat lesar-

in fær fyri pengarnar. Við at geva út Sosialin fimm ferðir um vikuna, halda vit at lesarin veruliga fær nakað fyri pengarnar. Vit vóna, at blaðið fer at fáa undirtøku frá so nógvum sum gjørligt, tí tað hevur við sær, at vit hava møguleikar at geva út eitt enn betri og stórra blað. Vit fara tí at minna lesararnar á haldaragjaldið. Og til tykkum mongu, sum enn ikki halda blaðið: tekið tykkum sum haldarar beinanvegin. Tað er tann biligasta loysnin og tit fáa blaðið inn um gáttina fimm dagar um vikuna.